

En skrivelse från

Unga Hörselskadade (UH)
Dövblind Barn och Ungdom (DBU)
Sveriges Dövas Ungdomsförbund (SDUF)
Hörselskadades Riksförbund (HRF)
Sveriges Dövas Riksförbund (SDR)
Förbundet Sveriges Dövblinda (FSDB)
Sveriges Dövas Pensionärsförbund (SDPF)
Riksförbundet DHB (Döva Hörselskadade barn)

Till

Utbildningsdepartementet

Stockholm 2024-07-05

Fjärrundervisning i svenskt teckenspråk

Specialpedagogiska myndigheten, SPSM, har sedan flera år tillbaka framgångsrikt bedrivit fjärrundervisning i svenskt teckenspråk – framför allt för elever med syskon som är döva eller har en hörselnedsättning eller som har föräldrar som är döva eller har en hörselnedsättning (CODA: children of deaf adults). Även en del elever med hörselnedsättning som går integrerat i ordinarie skolform har fått denna möjlighet, även om det inte är en del av myndighetens uttalade uppdrag.

Vi intresseorganisationer, som representerar döva och hörselskadade, vet att undervisning i svenskt teckenspråk är oerhört värdefullt för de grupper vi företräder. Att det finns tillgång till fjärrundervisning är därför mycket viktigt.

SPSM har framfört önskemål till Utbildningsdepartementet om förändringar av myndighetens instruktion, bland annat angående möjligheterna att erbjuda undervisning i svenskt teckenspråk. Med anledning av det vill vi som intresseorganisationer understryka vikten av att fjärrundervisning i svenskt teckenspråk fortsatt kan erbjudas. Vi anser också att det är angeläget att utvidga målgruppen till att även omfatta alla elever med hörselnedsättning, vilket ligger i linje med de önskemål SPSM har framfört.

Vikten av undervisning i svenskt teckenspråk för elever med hörselnedsättning

Vår gemensamma ståndpunkt är att även alla elever med hörselnedsättning ska erbjudas förutsättningar och möjligheter att utveckla kunskaper i svenskt teckenspråk under grundskoletiden, oavsett grad av hörselnedsättning. Detta eftersom hörseln förändras – kunskaper i svenskt teckenspråk kan vara oundgängligt i ett livsperspektiv.

Teckenspråkiga elever med hörselnedsättning får ökad kommunikativ valfrihet, med möjlighet att växla mellan talspråk och teckenspråk beroende på situation. Det ger exempelvis möjlighet att använda teckenspråkstolkning i samband med högre studier eller i arbetslivet. Kunskaper i svenskt teckenspråk är alltså en investering för livet, som stärker delaktigheten och den kommunikativa

tryggheten, vilket kan få stor betydelse för i stort sett alla delar av livet – studier, arbetsliv, föreningsliv, familjeliv och andra sociala kontakter.

Säkerställ likvärdiga förutsättningar att utveckla svenskt teckenspråk

Elever med hörselnedsättning är en liten elevgrupp. Majoriteten går integrerat i ordinarie skolför i hemkommunen, tillsammans med fullt hörande elever.

Hemkommunernas förutsättningar att erbjuda undervisning i svenskt teckenspråk varierar och huvudmännen har ingen skyldighet att erbjuda elever med hörselnedsättning undervisning i svenskt teckenspråk. Följden är att många möts av en stängd dörr när det gäller teckenspråksundervisning, med hänvisning till brist på teckenspråkslärare eller att undervisningsgruppen är för liten på den aktuella skolan. Detta visar med all tydlighet behovet av nationell samordning när det gäller elevers tillgång till teckenspråksundervisning.

Fjärrundervisning kan inte ersätta teckenspråkiga mötesplatser och fysiska undervisningsmöjligheter, men det är ett oerhört viktigt komplement som ger betydligt fler elever chansen att utveckla kunskaper i svenskt teckenspråk. Fjärrundervisning bidrar till likvärdiga förutsättningar för elever som går integrerat att lära sig teckenspråk, oavsett var i landet de bor.

Det är angeläget att staten tar ett samordnande ansvar för att alla elever med hörselnedsättning i landet ska få möjlighet att utveckla kunskaper i svenskt teckenspråk. Vi uppmanar därför Utbildningsdepartementet att ge SPSM möjlighet att fortsätta erbjuda fjärrundervisning i svenskt teckenspråk, med en utvidgad målgrupp som även omfattar elever med hörselnedsättning.

Vänliga hälsningar

Ulf Olsson, förbundsordförande, Hörselskadades Riksförbund (HRF)

Åsa Henningsson, förbundsordförande, Sveriges Dövas Riksförbund (SDR)

Klas Nelfelt, förbundsordförande, Förbundet Sveriges Dövblinda (FSDB)

Ida Hansson, förbundsordförande, Unga Hörselskadade (UH)

Mindie Norrie, förbundsordförande, Sveriges Dövas Ungdomsförbund

Simon Larsvi, förbundsordförande, Dövblind Barn och Ungdom, (DBU)

Marianne Wallentin, förbundsordförande, Sveriges Dövas pensionärsförbund (SDPF)

Jan Höglund, förbundsordförande, Riksförbundet DHB (Döva Hörselskadade barn)